

Un caz grav la Galați

Un inspector școlar aruncă elevilor evrei, în mijlocul cursurilor și în fața profesorilor, epitetul de „păduchi cari sug sângele românească”. — Parlamentarii evrei au cuvântul!

Un fapt de o gravitate excepțională, s'a întâmplat zilele trecute, la una din școlile primare evreiești din localitate.

Un domn inspector Paraschivescu, s'a prezentat în inspecție și fără a face uz de serviciile directorului școlii, care i s'a pus la dispoziție, a intrat în clasa II-a și apoi într-una IV-a, punând elevilor următorul chestionar:

— Ce sunteți băieți?
— Evrei români, răspunseră câțiva.
— Nu așa, spuneți sunteți români sau evrei.

— Evrei, răspunseră toți în cor.

— De ce religie sunteți?

— Ebraică, fu câteva răspunsuri.

Mosaică, fu răspunsul celorlalți.

— Dar eu de ce religie sunt?

— Mătafe! Sunteți creștin.

— Și eu și voi împreună, ce suntem?

— Oameni, fu răspunsul în cor.

— Nu așa, voi sunteți evrei și eu român.

— Bine, răspunseră copilașii.

— Prin urmare sunteți evrei!

Dacă ați pleca în străinătate, și v'ar întreba cineva care e patria voastră, ce ați răspunde?

— România, Palestina, Palestina, România, Palestina fu răspunsul copilașilor năcuți de avalanșa de întrebări.

— Dacă ar fi război între Palestina și România pe cine veți apăra voi mai întâi?

— Amândouă, fu răspunsul unanim.

— Care e pentru Palestina să ridice mâna!

Toți copiii ridicară mâna.

— Care e pentru România să ridice mâna!

Scena s'a repetat. Toți copiii au ridicat mâna din nou.

— Acum să vă spun eu, ce sunteți mă băieți, continuă d. inspector.

„Sunteți niște păduchi, cari sug sângele țării românești, vă îmbogățiți și plecați; ar fi bine să vă faceți de pe acum bagajele.”

Apostrofa a căzut ca un trăsnet pe capul copiilor, ca și pe capul institutorilor, cari au fost față la această scenă brutală. Apoi d. inspector, s'a retras în cancelarie, unde a făcut o mențiune în jurnalul școlii, — mențiune, ce o vom reda în numărul viitor, împreună cu o serie de păreri ale fruntașilor evreime locale.

Nu vom comenta prea mult eșirea d-lui inspector. Din întrebările mes-tesugite se va vedea că omul căuta nod în papură. Păduchii, îi stăteau pregătiți și trebuia să-i exhibeze. Dacă băieții de evrei, se declarau creștini, hakenkreuziști, izbucnirea d-lui inspector, tot n'ar fi fost evitată.

Supunem cazul parlamentarilor evrei, și-i rugăm să interpeleze guvernul, ca să statueze dacă este permis unui inspector școlar, să insulte elevii, părinții și națiunea din care fac parte aceștia.

Noi la rândul nostru, vom mai reveni în această chestiune.

MOȘE L. KATAN

Rubrica dascălilor

Congresul institutorilor de limba ebraică

Ultimele evenimente în legătură cu noua lege a învățământului particular, au stârnit în lumea dascălească ideea de convocare a unui congres.

Nu voi insista acum, asupra motivelor și cauzelor cari au determinat și au dat naștere acestei idei, mă voi mărgini să constat importanța acestui congres pentru noi, institutorii de limba ebraică, precum și rezultatele la cari ne putem aștepta.

Nu trebuie să ne înșelăm privind congresul ca un mijloc de apărare și scăpare din situația morală și materială extrem de critică în care se sbat institutorii de limba ebraică. Adevărul e cu totul altul: institutorii de ebraică e un pustiic, atât în orașele mari cât și în cele mai mici târgușoare din nordul Moldovei. Nu ne importă dacă ni se plătește salariul la timp sau că suntem amânați din luna în lună, indiferent dacă ni se acordă atenția meritată sau că suntem disprețuiți și depărtați, peste tot și pretutindeni aceeași soartă ne urmărește, soarta grozavă de a fi totdeauna izolați singuratici și părăsiți chiar de acei cari sunt chemați să se ocupe mai de aproape cu educația națională.

Putem oare noi institutorii, să conținem sau mai bine zis să sperăm la concursul Organizației sioniste, care e cufundată în amărățile și blestemele probleme de strângere de fonduri necesitate pentru reînălțarea țării? Poate să ne mulțumească promisiunile cari niciodată nu se realizează sau asigurările multiple venite din partea acelor cari se pretind că sunt protectorii învățământului? Evident că nu, puținele încercări ne-au dovedit-o pe deplin. Ne rămâne să constatăm, că Organizația sionistă a neglijat pe de-a-ntregul cea mai importantă latură care intră în atribuțiunile ei.

Dar institutorii de ebraică, e doar hăitutul muncii ebraice care apară spiritul național și care se sbat într-o mizerie incomparabilă, el e doar a-

cela care cel dintâi a pornit-o contra curentului!

Institutorul de ebraică e doar acela a cărui inimă sângerează la vederea valorilor amenințătoare ale asimilismului.

Într-o atmosferă neprielnică, strălănită și printre ignoranți își continuă institutorul opera spirituală.

Printre glasurile sgomotoase ale re-clădirei din țara sfântă și glasurile de jale din celelalte centre, se ascunde glasul institutorului care își continuă drumul croit ducând într'insul profeta minunatele opere de reînviere a vechii limbi, a întoarcerii „sechinei” la bătrânul popor.

E deci de dorit ca această viață obscură a institutorului să se lumineze. Această singurătate atât de apăsătoare poate fi îndepărtată numai prin Congresul nostru.

Acest congres care e pe cale să se realizeze, va aduce fără îndoială un aport destul de însemnat fiecăruia din noi. Vor veni mulți flămânzi fericiți așezați pe un teren sănătos și respirând aer curat; nenorociți care își dau energiile vânturilor, deși în activitatea lor e ascunsă fără îndoială germinul binecuvântării. Vor fi discuții prietoare la probleme organizării profesionale, dar se va auzi și rapoartele activității culturale și artistice din întreaga țară. Se va descoperi activitatea muncitorilor poporului cărții. Iar cu forțele strânse și unite vom pune bazele unei organizații puternice a institutorilor de ebraică și a ebraiștilor singuratici. Când organizația va fi înfăptuită, cuprinzând pe toți acei dedicați învățământului, se vor găsi și mijloacele de îmbunătățire a învățământului și a metodelor.

O. RISPLER

Săptămâna evreiască

Triumful ideii sioniste în Polonia. — Perspective favorabile în imediata consolidare a Palestinei. — Redeschiderea școlii de artă Beza el.

Evreimea polonă a trecut cu succes examenul de conștiință evreiască, cu prilejul recentelor alegeri pentru Sejm. A fost o grea luptă pentru înfrângere, în uita evreiască, între diferitele partide și curente din sânul evreimei din Polonia. Au învins evreii naționali, mai exact ideea național-evreiască. În parlamentul țării, în Sejm și în Senat, vor fi azi numai parlamentari sionisti. Victoria aceasta este cu atât mai însemnată, cu cât în calea ei s'au pus diabolice legislații electorale a preotului Lutoslawski, puternicii dușmani din afară și, mai cu seamă, vrăjmașii dinlăuntru — incorrigibili asimilanți și fanaticii ortodoci. Părea, la un moment dat, că nu se va alege, nici un deputat evreu, cel puțin cu forțe proprii. Și totuși, au intrat în Parlament 12 sionisti, singurii, aleși direct de masele evreiești. Se năruie, dar, legenda lansată de idiștii, dela noi și aiurca, că sionismul are numai generali fără de cadre. În Polonia, centrul vieții evreiești, cu trei milioane suflete, masele sioniste s'au pronunțat pentru sionism. Și nu pentru conducătorii sionisti, și lucrul acesta e cu deosebire demn de relevat, ci pentru ideea națională. Perspectiva largă pe care o oferă judaismului, ideea de renaștere a mișcării sioniste înrădăcinată în sufletul poporului nostru, a dat țării și puterea de sacrificiu trebuitoare conducătorilor sionisti, a în-suflețit tinerimea noastră, a hotărât pe cetățeanul evreu să pășească pe calea unei politici loiale și independente evreiești. Celelalte ideologii, aceia a asimilismului inveterat și a fanaticismului obscurantist, s'au arătat a fi anemice, nerodnice.

Sentința electorală din Polonia marchează o nouă perioadă în viața evreimei, dată de istorie în săptămânile trecute. Acei cari vor face apel în contra sentinței, vor dovedi că nu pot conta cu realitățile.

De ce parlamentari sionisti și numai sionisti? Nu-i o pură întâmplare și nici urmare unor fapte și evenimente obișnuite, de fie ce zi. Căci, să nu uităm, nu Gruenbaum, Hartglass și Dr. Reich, au învins ci ideea național-evreiască, sionismul.

Ne-am folosit de prezența în țară a delegaților muncitorimeii din Palestina d-nii Chaim Schurer și Zew Fein stein, pentru a înfrunța cetitorilor noștri, în reportajii și convorbiri, adevărata situație economică a Erez-ului. Trimișii muncitorilor palestinieni ne-au declarat că fenomenul crizei a fost mult exagerat în țările Galuth-ului și că azi, e necesară, o sumă de 20.000 funzi pentru ca șomajul să fie cu totul înlăturat.

Știri venite din Palestina confirmă optimismul muncitorimeii. Organizația muncitorilor (Histadruth Hapoalim) din Tel Aviv a făcut zilele acestea un interesant recensământ al șomerilor din Tel Aviv — singura așezare din țară în care mai sunt oameni fără de lucru, — sprijiniți cu fonduri sioniste. Recensământul arată că numai o mică parte din muncitorii a obosit, părăsind, nu fără regret Ischuwul. S'a alcătuit apoi, pe baza recensământului, o primă grupă de muncitori, meseriași de profesie, cari din lipsa a câtorva zeci de funzi, n'au izbutit să-și cumpere unelte brute necesare. Aceștia capătă imediat credit, în bani, de la „Banca pentru ajutorarea constructivă” din Tel-Aviv. Ceilalți capătă dreptul de lucru. Izvoarele de muncă nu lipsesc. În primul rând stă guvernul care dă de lucru în întreprinderile de stat, șomerilor evrei și acordă împrumuturi coloniilor evreiești, vechi și noi, pentru plantarea de orangerii, cu condiția ca sumele împrumutate să fie vărsate pentru salarii și exclusiv pentru lucrătorii evrei. Nu lipsește nici inițiativa privată, deocamdată destul de redusă.

Trebuesc, așa dar, câteva zeci de mii de funzi pentru ca noile colonii să fie pe de-a-ntregul consolidate și șomajul să fie lichidat. Keren Hayesod-ul nu poate pune la dispoziție fondul necesar și e de așteptat ca lumea

sionistă sub îndemnul delegaților muncitorilor veniți, în acest scop, în diferitele centre ale Galuth-ului — să facă o nouă sforțare pentru întărirea căminului evreesc.

Ploile binefăcătoare din ultimele zile, după o secetă care amenința recolta Ischuwului din acest an, au adus înviore în sufletele ostenite de criză. Buna recoltă din acest an va contribui de asemenea la consolidarea țării.

O veste care va bucura pe toți iubitorii de artă evrească. Școala de arte Beza el din Ierusalim, victimă a crizei, se va redeschide, datorită ac-

țiunii pro Beza el a ordinului american „Bnei Zion”. Criza din Erez ca și reducerea bugetului educației, la ultimul congres mondial sionist, a împiedecat funcționarea acestei frumoase instituții de artă tradițional evreiască. În Galuth s'au pornit inițiative din partea prietenilor școlii, în vederea asigurării existenței ei. O a-tare inițiativă și-a găsit loc și în coloanele ziarului nostru. Acțiunea lo-jii Bnei Zion în neartăre față de United Appeal, va găsi, cu siguranță, concursul evreimei americane, chiar și a aceleia care nu contribuie la fondurile sioniste.

M. H. L.

De ale cititorilor

Procedee necivilizate

Cu ocazia Turneului lui W. I. K. T.

Trupa din Wilna a avut meritul de a deștepta gustul publicului pentru teatrul serios. Și astfel WIKT — care imprimă oarecare seriozitate, a atras la reprezentațiile sale un public numeros. Și în special studențimea evrească, cu rările încă necivilizate, a venit să asculte în idișch pe Andreew, Dostoyewsky sau Romain Rolland, în același idișch care în Universitate e hult, disprețuit și socotit ca ceva necivilizat.

Nu vrem să facem critica pieselor, a artiștilor. Cea ce vrem e un fapt dureros al acestui turneu.

Impresarul trupei aduce pentru „menținerea ordinii” o companie de jandarmi, comandați de un plutonier, emulul lui Moș Teacă.

Publicul a venit la primele reprezentații în număr redus. Se știe că orice turneu — și în special cele evreiești în prima slavă — n'au auditor. Lumea așteaptă critica oficială sau opinia unor cunoscători.

Și pentru a se umple galurile din parter și... cassă a fost adus acel deus ex machina — studențimea evreiască care să încurajeze trupa — și a venit, a aplaudat cu căldura tinereții care vede în idișch-ul de acasă, o lume apropiată lui.

La ultimele reprezentații, publicul fiind mai numeros, studenții au fost trecuți la index. Casa se umpluse iar studenții — cari în primele seri — au salvat, cum zicea unul din impresari, „onoarea lașului lui Goldfaden”, au rămas pe dinafard.

Și acum urmează partea cea mai urâtă.

Jandarmii au fost puși să alunge pe studenții cari cereau bilete. Aceiași jandarmi cari eri în apărare de huligani, au fost puși de evrei și plătiți cu ban evreesc, ca să alunge pe studentul evreu. Crud paradox!

Cititorul inteligent va înțelege ce gândește jandarmul despre iubirea dintre evrei, și va înțelege cititorul cum se alungau studenții. Găsiseră jandarmii ocazia de a se revanșa pe studenți, din cauza că-rona nu dormiseră o săptămână (este reflexia unui „căprur”).

Asistăm parcă la o încercare din culorile Universității. Acolo cel puțin — se spune — că se luptă pentru o idee, dar aici?

Banul evreesc plătit brutalului jandarm — care lovea îndesat — simțindu-se și el puțin „domn student”. Devenise în loc de apărător, agresor.

„Și acum ne întrebăm: N'ar fi nimerit ca publicul evreesc — pentru a da o lecție — să se abțină de a frecventa trupele aduse de impresarul lui WIKT? Ar fi o lecție aspră pentru el, un avertisment pentru alții, o satisfacție pentru studențime.”

Iași

B. CAUȘANSKY

Sedința Comitetului de Acțiune a organizației sioniste

După relatările ziarului „Judische Rundschau” rezultă că apropiata sedință a C. de A. mondial va avea loc în Iulie la Berlin.

Dela A. C. F. E. Brăila-Galați

CONFERINȚA D-NEI IDA LAZAROVICI

Sâmbătă 11 Febr. 1928 a avut loc la Brăila în localul Loiei „Bnei Brith” conferința d-nei Ida Lazarovici, vice-președinta Asociației Centrului despre: „Femeia evree în sionism și reînălțarea țării sfinte”. Vasta sală era arhiplină de un public select și fineret sionist. Interesanta conferință a plăcut mult publicului brăilean care a făcut d-nei Lazarovici o primire din cele mai calde. Doamnele din comitetul A. C. F. E. local s'au întrecut în a face delegației centrului, sederea cât mai plăcută printre d-lor. Duminică d-na Lazarovici a vorbit la școala de fete, „Baroneasa de Hirsch” povestind copiilor despre trecutul glorios și reînălțarea țării noastre. Mulțumim pe această cale d-rei directoare care cu multă amabilitate s'a pus la dispoziția vice-președintei noastre.

Dela Brăila d-na Lazarovici a plecat la Galați unde a conferințat în seara de Luni 13 Febr. în sala Loiei sub auspiciile A. C. F. E-ului.

Conferințara a povestit lucruri extrem de interesante din Erez-Israel și aportul femeilor în reînălțarea țării. Doamnele din Galați au știut și de data aceasta să fie la înălțimea misiunii lor, arătând multă înțelegere pentru documentata conferință a delegației noastre.

Citiți „Renașterea”